

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKUNDIGE KRING „DE PLATE”.

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE
en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395.

Verantwoordelijke uitgever: A. VAN ISEGHEM
IJzerstraat 1
8400 OOSTENDE

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

14 de jaargang, nr. 10 : oktober 1985

VOOR DE INHOUDSTAFEL VAN DIT NUMMER, ZIE DE LAATSTE BLADZIJDE

OKTOBER - AKTIVITEITEN

De Oostendse Heemkundige Kring DE PLATE heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot volgende activiteiten :

1. Een wandelvoordracht in de reeks "Ken uw stad !" :

EEN GELEID BEZOEK AAN DE SINT-PETER EN PAULUSKERK

Op zaterdag 12 oktober om 14u30 stipt, leidt de heer Lucien VANOUTRUYVE, gekend lid van de Oostendse V.V.F., ons rond in de Sint-Peter en Pauluskerk.

Bijeenkomst : om 14u15 aan de hoofdingang van de kerk.

Onze hoofdkerk is het mooiste neo-gotische monument dat na 1830 in België gebouwd werd. De architect De la Censerie uit Brugge, liet zich inspireren door de dom van Keulen voor de bouw van deze 72 m hoge kerk.

Momenteel zit onze kerk nog in een keurslijf van stellingen; maar dit neemt niet weg dat zijn prachtig interieur een bezoek overwaard blijft.

De heer Lucien VAN OUTRUYVE die als nijver V.V.F. lid ondermeer, op basis van de parochieregisters van de Sint-Peter en Pauluskerk, een brug sloeg tussen het Ancien Regime en 1850, zal ons deskundig inwijden in het interieur van de kerk.

Dit is voor elke rechtgeaarde Oostendenaar een enige gelegenheid om op een deskundige wijze kennis te maken met het interieur van zijn prachtige hoofdkerk.

J.B. DREESSEN

2. Een avondvoordracht met dias die doorgaat op :

donderdag 31 oktober 1985 om 20u30

in de conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr Colenstraat 6, Oostende.

Het onderwerp : TWEE EEUWEN OOSTENDSE FAMILIES : DE VALCKE'S
(1778-1985)

Spreker : de heer Eddie VAN HAVERBEKE

Deze avond zal Eddie VAN HAVERBEKE - hoofdredacteur van het grootste genealogische tijdschrift in België "Vlaamse Stam" en voorzitter van de V.V.F.-Oostende - ons spreken over het wel en het wee van de vier gebroeders Valcke die eind 1700 te Oostende "aanspoelden", hun talrijk nageslacht en aanverwanten.

In deze stad zonder archief zal spreker de nodige aandacht besteden aan de resterende archiefbronnen en vanzelfsprekend ook aan een brok Oostendse geschiedenis die als een rode draad door deze stamboom loopt.

Verder kan deze voordracht beschouwd worden als een initiatie tot de familiekunde of stamboomonderzoek te Oostende, maar ook als illustratie van het feit dat men ook te Oostende, met het geringe aantal archiefbronnen, toch nog goed gestoffeerde familiegeschiedenis kan samenstellen.

Een must voor allen die op het gebied van de lokale geschiedenis en de familiekunde in Oostende begaan zijn. Zoals altijd is de toegang kosteloos en vrij, ook voor niet-leden. Wij rekenen op uw aanwezigheid.

J.B. DREESSEN

EERSTE NOVEMBER - AKTIVITEIT

De Oostendse Heemkundige Kring DE PLATE heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot een namiddagvoordracht met dias die doorgaat in de conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr Colenstraat 6, Oostende op

dinsdag 12 november 1985 om 15u00

Het onderwerp : DE GESCHIEDENIS VAN OOSTENDE

Spreker : de heer J.B. DREESSEN

Van Oostende wordt wel eens gezegd dat de stad 7 maal belegerd, 7 maal verwoest en 7 maal heropgebouwd werd. Alhoewel dit gezegde niet helemaal met de werkelijkheid strookt, is het toch zo dat onze stad een zeer roerige geschiedenis heeft gekend. Onze secretaris, Jan B. DREESSEN, gepassioneerd door de geschiedenis van onze stad zal u in het hem toegemeten tijdsbestek een gevarieerd beeld borstelen van deze geschiedenis.

Een door en door Oostendse namiddag, die door geen enkele Oostendenaar van de derde leeftijd, aangespoeld of niet, mag gemist worden. Zoals altijd is de toegang vrij en kosteloos en zijn ook niet leden van harte welkom.

Omer VILAIN

+ = + = + = + = + = + = +

DOCUMENTATIE

Geregeld verschijnen in "De Plate" een of meer pagina's illustraties. Sommige leden wensen voor hun persoonlijke documentatie, zonder dat ze het Plate-nummer daarom moeten stuksnijden, wellicht nog zo een illustratie.

De meeste van die illustratie-pagina's zijn nog te koop à 5 ₣ per blad in het Heemkundig Museum.

A. VAN ISEGHEM

...Vreemd genoeg, dachten noch ik, noch de kolonel eraan, dat er in Oostende zo iets als een hulp-kwartiermeester-generaal bestond, tot wie men zich in dergelijke omstandigheden diende te wenden. Het was nochtans zo en die officier, in plaats van zich op de hoogte te stellen van hun aankomst, of op de ontschepping der troepen te letten, vermeed volstrekt zich te laten zien.

In ieder opzicht teleurgesteld, stond ik op het punt naar het strand terug te keren, toen ik majoor DRUMMOND op de quai Imperial ontmoette en hem mijn geval vertelde. Hij vertoefde hier reeds enige tijd zodat hij met de plaats vertrouwd was. Hij raadde me aan naar Ghystelle te marcheren (een dorp op ongeveer zes mijl van Oostende), en, na er de nacht doorgebracht te hebben, terug te keren om mijn kanonnen, enz. te ontscheppen. Terwijl wij aan het praten waren, daagde echter iemand op (ik ben vergeten wie het was) met de aangename tijding dat Ghystelle reeds volledig bezet was door het 16e Dragonders. Hij gaf me nochtans instructies in verband met zekere grote afdaken op ongeveer een mijl afstand, waar zijn paarden de vorige nacht werden ondergebracht. Dat was reeds een troost. Ik reed dadelijk heen om de plaats en de weg die er naartoe leidde te verkennen en keerde naar de baai terug precies toen het donker begon te worden. Daar vond ik een allerellendigst toneel van verwarring.

Onze zadels, garelen, bagage, enz. lagen nog steeds verspreid op het strand en de vloed, die nu opkwam, dreigde er weldra overheen te spoelen. Par surcroit de malheur, viel de regen bij stromen neer en barstte een onweer, dat gedurende de hele namiddag gebroed had, met buitengewoon geweld boven onze hoofden los. Het weerlicht was werkelijk vreselijk terwijl de orkaan die geweldig door de tuigage van de schepen hilde, slechts overtroffen werd door het lawaai van de luide ontladingen en het geratel van onophoudelijke donderslagen.

Intussen hadden onze mannen, die verblind waren door het weerlicht, enige lantarens van het schip geleend en waren druk bezig met de talrijke artikelen die nog ontbraken, op te sporen. De duisternis, tussen de helle bliksemflitsen in, was zo volkomen dat we slechts konden bijeen blijven door herhaaldelijk elkander toe te roepen. Met zeer veel moeite en voorzichtigheid konden we aan het tij ontsnappen, dat snel naar het vlakke strand toestroomde. Na eindelijk zoveel mogelijk onze spullen verzameld te hebben en onze paarden te hebben gezadeld (alles te zamen waren er zowat twee of drie ontsnapt) begonnen we, een beetje na middernacht, onze tocht naar de afdaken. Een hoefsmid en een man zonder paard marcheerden met lantarens aan het hoofd van onze colonne. De regen bleef in stromen neervallen, maar de bliksemschichten werden schaarser. De donder van het afdrijvend onweer klonk nu gedempt vanuit de verte. Onze weg liep door de stad. Om deze te bereiken, moesten we over een uitspringende gracht bij middel van een zeer lichte houten brug. Misschien was de helft van de colonne erover,

toen ze krakend instortte. Ieder die er zich op dat ogenblik op bevond, viel in het slijk en zij die in de achterhoede marcheerden, waren volledig afgesneden.

Hier stonden we voor een dilemma. Hoe moest, zonder kennis van de streek en zonder gids, de achterhoede van de colonne zich bij ons vervoeegen ? Hoe moesten de mannen in de gracht er met hun paarden worden uitgehaald ? Gelukkig was niemand ernstig gekwetst. De diepte bleek niet groot, wellicht niet meer dan zes of acht voet. Die volstond echter om al onze pogingen om de paarden er uit te helpen, te doen mislukken. Gelukkig hoorden ons enkele Belgische soldaten van een naburige wacht, die we nog niet opgemerkt hadden. Ze kwamen ons te hulp. Een van hen stak de gracht over en aanvaardde de achterhoede van onze colonne en de manschappen die in de diepte lagen, naar een andere poort te leiden. Een andere vergezelde ons naar de quai Impérial waar we, na een weinig wachten, eindelijk verzameld waren, druipend van de regen en stervend van koude en honger.

Op de quai was het stil en donker. Een enkel licht straalde vaag door de vochtigheid uit een schemerige lamp boven de deur van een café waar nog mensen aanwezig waren. De enige geluiden die de stilte van de wijk verbraken, waren het plassen van de regen en het kletteren van onze stalen scheden en van de paardenhoeven, terwijl we moedeloos vertrokken. We kronkelden langs schaars-verlichte wegen die mij onbekend voorkwamen, want het was mij in de duisternis onmogelijk de smalle straten te herkennen waar ik in de namiddag zo haastig doorgereden was. Alleen de weerschoon op de natte stenen verhoogde een weinig de klaarte. Na gedurende enige tijd deze omweg gevolgd te hebben, begon ik te vrezen dat ik de baan gemist had, toen we andermaal op een Belgische wacht stieten. Dank zij hun aanwijzingen en geleide bereikten we eindelijk de buitenbareel. Hier werden we weer opgehouden, daar de officier van dienst weigerde ons uit te laten. Een woordenwisseling volgde. Ik vergeet de bijzonderheden, maar alles eindigde met het openen van de poort.

Eenmaal uit de stad, hoopten we spoedig ons logies te bereiken. We hadden amper honderd yards afgelegd, toen we bevonden dat dit doel verder lag dan we ons ingebeeld hadden en dat nieuw geduld van ons werd vereist. De regen had de vettige grond zo glibberig gemaakt, dat onze paarden nauwelijks op hun poten konden blijven staan en de baan, die langs de smalle kruin van een dijk liep, met grachten aan weerszijden, verplichtte ons voorzichtig te zijn en traag te marcheren. Ieder ogenblik hinderde de val van het ene of andere paard de colonnes. Onze lantarens gingen uit. Na gedurende geruime tijd gereden te hebben, klopten we ten langen laatste de bewoners van een huis langs de weg op, en stelden vast, dat we ons doel voorbij waren. Niet vóór 2 uur in de morgen slaagden wij erin de afdaken te vinden. Het waren eindeloos lange gebouwen die tot een zagerij behoorden. Ik weet niet tot welk nut, terzij om er planken in op te stapelen, enz., want ze waren nu ledig. Ze bleken echter prachtig geschikt voor ons, daar we, in één daarvan, al onze paarden op rij konden stellen aan éne zijde, terwijl de manschappen de andere innamen. Een

hoeveelheid hooi en wat stro, door onze voorgangers achtergelaten, maakte in zulke omstandigheden een waardevolle aanwinst uit voor mens en dier. Al onze vreugden zijn het gevolg van een tegenstelling. Ieder zou het ellendig genoeg gevonden hebben de nacht te moeten doorbrengen onder zulke twijfelachtige bescherming als ons door deze afdaken geboden werd en dit, op de koop toe, in natte kleren. Na twaalf uur uitputtend werk, blootgesteld aan het slechte weder, beschouwden wij ze als paleizen. En, na zo goed als de omstandigheden het toelieten, voor onze arme beesten te hebben gezorgd, maakten we ons gereed voor de rust die we nodig hadden en waar we zó naar trachtten.

Ik lag reeds in wat hooi verscholen, toen luitenant LEACHES, die op verkenning was uitgeweest, bericht bracht dat er in een naburig molenhuis nog mensen waren, die bereid waren ons tot morgen onderdak te verschaffen. We trokken er heen en werden binnengeleid in de keuken, een echt toonbeeld van netheid. We troffen er de brave vrouw en een van haar werklieden die reeds bezig waren met vuur te maken en - onverwachte weelde - wat koffie te bereiden. Zij voegde bij deze vriendelijkheid het aanbod van twee bedden, die graag en dankbaar door de luitenants INGLEBY en BILL werden aanvaard. Wat mij betreft, verkoos ik mijn natte kleren niet uit te trekken om ze 's morgens toch weer te moeten aantrekken. Daarom bedankte ik. Niettegenstaande onze vermoeienis, waren we allemaal zo verfrist door de koffie, dat we een aangenaam uur doorbrachten pratend met onze vriendelijke gastvrouw en gekkend met haar knecht Coché, een soort goedgehumeurd, zwakzinnig Caliban. Eindelijk begon de slaap zwaar te wegen op onze oogleden. De dame trok zich in haar kamer terug, Coché verborg zich hier of daar, en, achteroverleunend in onze oud-modische stoel met hoge rugleuning, waren we ons spoedig van alles onbewust.

14e.-Ontwaakte uit mijn slaap precies toen de grijze dageraad de voorwerpen in de keuken zichtbaar begon te maken. Mijn gezellen sliepen nog vast. Zonder ze te storen, zocht ik stil mijn weg naar de deur en bevond me weldra in een prettige kleine tuin, versierd en doorsneden met hoge hagen of groene muren wier jonge bladeren, nog maar amper ontwikkeld, van het helderste groen waren. Ik vond deze schermen, die de bedden doeltreffend beschutten, en waarin menige vroege bloem reeds bloeide, verrukkelijk. Het was de eerste maal dat ik deze brise-vents, of beukenhagen zag, die ik nadien zo gewoon vond. De morgenlucht was heerlijk. Mijn klederen waren droog geworden, terwijl ik rustte. Ik gevoelde me weer comfortabel en gelukkig terwijl ik door de tuin slenterde en genoot van het morgenlied der vogelen. De hele buurt was er vol van. Ik had voor altijd in dit kalm en, zoals ik toen oordeelde, liefelijk verblijf willen vertoeven. Eén voor één kwamen mijn gezellen te voorschijn en we verloren geen tijd om andermaal op weg te gaan ten einde de poort van Oostende te bereiken zodra ze zou geopend worden.

Sass of Schlickens, waar we de nacht doorgebracht hadden, is de haven van het Brugse kanaal. Vandaar vertrekt de trekschuyt van Oostende naar die stad. Een dorp kan men het niet noemen, daar er slechts enkele kleine huizen staan

in verband met het kanaalbedrijf, benevens enkele zaag- en andere molens, gedreven door de wind. Omgeven door moeras, is het een droeve, comfortloze plaats, hoewel ik dit, in de vroege morgen, door de groenende schermen in de tuin van de molenaar, niet bemerkte...

(vervolgt)

A.C. MERCER

§ § § § § § § §

OOSTENDSE NUMISMATIEK

Medailles met betrekking tot inhuldiging standbeeld Leopold II

De inhuldiging van het standbeeld en bijhorend monument van Leopold II, gebeurde op zondag 19 juli 1931 door Koning Albert en Koningin Elisabeth in aanwezigheid van Prinses Clementina (dochter van Leopold II) en een massa personaliteiten.

Deze plechtigheid werd opgeluisterd met een optocht van schoolkinderen en vele vaderlandse groeperingen.

Ter deze gelegenheid werden 4 medailles geslagen om deze gebeurtenis te herdenken.

Alle hieronder beschreven medailles zijn van de hand van de heer G. DEVREESE.

1. medaille in verzilverd brons Ø 50 mm

recto : hoofd Leopold II met lange baard links gericht
G. DEVREESE

verso : over het ganse veld een tekst in 7 lijnen :
ONTHULLING / VAN HET STANDBEELD / LEOPOLD II /
OOSTENDE 19-7-1931 / INAUGURATION /
DU MONUMENT / LEOPOLD II

2. medaille in verguld brons Ø 50 mm

zelfde beeltenis en tekst als vorige medaille

3. medaille in verzilverd brons met bol en ring Ø 50 mm

zelfde beeltenis en tekst als onder het nummer 1 maar met bol en ring

4. medaille in verguld brons met bol en ring Ø 50 mm

zelfde beeltenis en tekst als vorige medaille

Edwin LIETARD

· § § § § § § § §

NOG TOT EIND VAN DIT JAAR IS ONZE VERZAMELING OOSTENDSE
PENNINGEN TENTOONGESTELD IN HET MUSEUM VAN ONZE KRING.

ZAG U ZE REEDS ?

OOSTENDSE MUZIEKMAATSCHAPPIJEN :

SHOWBAND WILLEN IS KUNNEN, OOSTENDE

Twintig jaar geleden dachten velen dat de jeugd niet meer kon begeesterd worden voor amateurmuziek en dat een "kliek" gedoemd was om stilaan te verdwijnen. Slechts enkelen waren bereid te geloven dat er meer toekomst stak in de wisselwerking jeugd en muziek. Eén van die voorlopers was onze toenmalige voorzitter A. MILH. Met alle krachten stimuleerde hij vernieuwing, samenwerking en vriendschap. Opgericht in 1951 ontpopte WIK zich vrij vlug tot een onklopbare formatie op allerlei provinciale tornooien. Op alle gouwtoernooien van de turnbond waarvan Turnkring WIK lid was, wist de toenmalige kliek een eerste prijs te bemachtigen. Achtereenvolgens zorgden de witte bloezon, het groene hemd en het gestreepte hemd voor het éénvormig uiterlijk.

Ondertussen werd vanaf 1962 de muzikale leiding van de toenmalige drumband in handen gegeven van Dhr. H. VERMEIRE, tamboer-majoor van de Muziekkapel van de Belgische Zeemacht. Onder zijn leiding evolueerde Drumband Willen is Kunnen van de oude kliek tot een modern korps met frisse muziek. Deze muziek, met o.a. een ritmische begeleiding van allereerste percussie, werd gebracht met de zogenaamde natuurinstrumenten; trompet-klaroen, jachthoorn en bas.

Op nationaal vlak kwam de doorbraak er in 1966 met het winnen van de "Gouden Drum" te Antwerpen. Optredens in Frankrijk, Duitsland en Nederland gaven dit korps internationale bekendheid. In 1974 won WIK het "Open Championship of The Ealing Band Contest" te Londen.

Door het voeren van ontelbare akties en met vele enthoesiaste steun van buiten de vereniging kon men in de periode 1976-77 een nieuw uniform aankopen (het oude was reeds in dienst sinds 1966) en de band uitrusten met een drie-ventielen instrumentarium. Van de strikte militaire marsmuziek van weleer trok onze band een lijn naar de modern populaire musicals en filmmuziek van G. Gershwijn, C. Porter en L. Bernstein, speciaal bewerkt voor Showband WIK door de dirigent N. GROOTAERD die vanaf 1976 instond voor de muzikale leiding. Ook werd vanaf toen door tamboer-majoor G. CATTOOR ervoor gezorgd dat een aangepaste show de kwaliteit van de optredens deed vergroten. Een greep uit de optredens : 1977 en 1978 : Karnaval te Nice; 1978 : Taptade te Leiden; 1979 : Taptoe Rotterdam Ahoy' (10.000 toeschouwers in het Ahoy'-sportpaleis) en voor 1980 opnieuw de Taptade te Leiden (één van de grootste taptoe's van Nederland).

Het is de droom van iedere muziekvereniging om een blijvende herinnering te hebben aan het repertoire van het korps. Dank zij de medewerking van platenhandel Music Studio, Romestraat 6, Oostende, en na rijp beraad binnen de vereniging, is WIK erin geslaagd hun eerste langspeelplaat op de markt te brengen. Hij biedt U een beknopt overzicht van drie jaar muzikale evolutie. De hoesfoto is van Dhr. A. VAN MIEGHEM.

1951 - 1980 : kliek, drumband, showband. Wat zal de toekomst ons brengen ? Eén ding is zeker : het enthoesiasme van de leiding en de leden van Showband Willen is Kunnen staan borg voor nog ontelbare jaren gevuld met show en muziek.

(meegedeeld door WIK in 1980)

HET EREVAANDEL 1830 VAN DE STAD OOSTENDE

Op p. 83/270-272 van ons tijdschrift publiceerde onze penningmeester J.P. FALISE een bijdrage met dezelfde titel als hierboven.

Ter aanvulling geven we hier de tekst weer van een resolutie in 1832 aan onze stad gericht. Het origineel berust in de archieven van het Heemkundig Museum "De Plate".

Het is gedrukt in het lithografisch bedrijf DEWASME.

"OSTENDE" is in handschrift bijgevuld.

Norbert HOSTYN

ROYAUME DE BELGIQUE

COMMISSION DES RECOMPENSES NATIONALES

EN VERTU DU DECRET DU CONGRES DU 28 MAI 1831

LA COMMISSION A RESOLU

DE DECERNER UN DRAPEAU D'HONNEUR A LA COMMUNE

DE

ostende

Bruxelles, le 27 septembre 1832

(get.) Les secretaires J.B. DEMOOR

A. PELSENEER

Le Président GENDEBIEN

Nota : n.a.v. dit artikeltje wordt dit kostbaar document de komende maand tentoongesteld in ons Heemkundig Museum.

§ § § § § § § §

NOG DE "STENEN BANK"

In onze reeks "Oostendse monumenten" berichtten wij op p.83/56 over de "Stenen Bank". Toen wisten we nog niet wie juist de architect van dat onvolprezen art-nouveaumont was geweest, maar we deden wel een drietal suggesties op stijl-kritische gronden; één van de voorop gestelde namen was deze van Paul HANKAR..

Uit recente correspondentie van François LOYER, professor aan de Universiteit te Rennes en het Stadsbestuur Oostende blijkt Paul HANKAR inderdaad de man te zijn die we zochten.

N. HOSTYN (met dank aan Simon IPPEL)

ADOLPH KOLPING : ZIJN VERBLIJVEN TE OOSTENDE (2)
DE OUDE KAPITEIN

Vertaald uit Rheinische Volksblätter für Haus, Familie und Hauswerk. nr. 11 - 10 juni 1854

De kostbaas die Adolph KOLPING in huis nam, was een bejaard, Oostends zeekapitein. De echte, Vlaamse gemoedelijkheid van gastheer en gastvrouw beviel hem. Hij schreef over de Vlaamse kustbewoners : "Er woont ginds in Vlaanderen (hoe dichter bij de kust, hoe meer het opvalt) een echt Duitse mensensoort die in wilskracht, zeden en gewoonten, maar ook in zijn spreektaal het Nederduitse volkskarakter beter bewaard heeft dan Nederduitsland zelf".

Reeds de tweede avond na zijn aankomst zat de kapelaan uit Keulen naast de heer des huizes vóór het raam. De kleine, maar stoere kapitein was zeer spraakzaam, maar luisterde ook naar de verhalen van zijn gast. Op het hoofd droeg hij een lederen muts, en hij rookte een stenen, Hollandse pijp. Hij had het bevel gevoerd op vele schepen, en vervulde nu nog het ambt van havenkapitein te Oostende. Ook met zijn gastvrouw, die duidelijk de sporen droeg van haar hoge leeftijd, voelde KOLPING zich weldra vertrouwd. Hij noemde haar "Mutter", en ze was voortdurend in de weer, om alle huisgenoten tevreden te stellen.

Het paar had reeds jaren geleden zijn gouden bruilof gevierd. De souvenirs hingen aan de muren. Hun dochters waren gehuwd, en hun drie zonen voeren als kapitein op zee.

"Mijn wereld strekte zich uit van Cadix tot Noorwegen" vertelde de oude man.

"Heb je dan lange tijd vrouw en kinderen moeten achterlaten ?" vroeg de priester.

"Een vrouw van een kapitein heeft het niet zoals andere vrouwen. Wat denk je wel !? Van de eerste vijftientig jaren van ons huwelijk heb ik mijn man drie jaren thuis gehad. Dikwijls bleef hij drie, vier jaren na elkaar weg, zodat men niet wist, of hij nog leefde of reeds gestorven was".

Intussen sloeg de kapitein met de vlakke hand op de knie, zuchtte, haalde diep adem, en keek vóór zich uit, alsof hij de oneindige oceaan weer vóór zich zag.

"God ! Het was een tijd !" riep hij tussendoor.

De moeder vertelde hoe gevaarlijk het varen in de tijd van de Fransen was. Op zee was niemand veilig. De mannen beseften die niet zo, maar de huismoeders hadden geen rustig ogenblik, wanneer er storm was.

Wanneer de zeeman voor een paar dagen aan wal was, werd de meeste tijd nog voorbehouden voor lossen en laden van het schip, en duizend en één andere dingen, nodig voor de volgende reis. Van grote ongevallen was de kapitein gespaard gebleven, ofschoon hij zich op zijn schip wel eens voelde als Jonas in de buik van de walvis.

Vooraleer hij zijn meest memorabele reis begon te vertellen, zond de kapitein het meisje Mietje het huis uit.

"Mietje", riep de oude man, "loop naar de haven en kijk hoe het staat met de sluizen !"

Hij wilde niet dat het meisje het verhaal hoorde.

"'t Gebeurde tijdens een vaart naar Noorwegen in het Ijsmeer. Het vervelendste was dat de zeelui in de ijzige nevel geen hand vóór de ogen zagen. Rond middernacht kwam de matroos-van-wacht angstig de kapitein in zijn kajuit wekken. Niemand wist wat er aan de hand was. Met een donderend gedruis sloeg het water langs het schip op, hoger dan de masten. Het zonderlinge was dat er geen wind was. Volgens de kostbaas van Kolping zou het schip met man en muis vergaan zijn, indien de kapitein niet koelbloedig was gebleven."

De moeder tikte met de hand op de arm van de kapelaan en zei : "De stuurman was Mietjes vader !"

Het bleek dat een reusachtige grote vis onder het schip aan het werk was. Het zeemonster kronkelde zich een paar keer in een halve cirkel en verdween tenslotte in de diepte. Het was de eerste walvis die de kapitein van zo nabij had gezien.

Daarna zong de kapitein nog de lof van de stuurman die later in een storm het leven van een scheepsjongen redde. De stuurman zelf werd later niet van onheil gespaard. Nadat hij tijdens een vaart met een vreemd koopvaardijschip verongelukte, besloot de kapitein zijn dochter Mietje in huis te nemen. Zijn rampenrelaas beëindigde de kapitein (priester Kolping ?) op zeer moraliserend wijze. Zijn vader had altijd beweerd dat de mensen zich de meeste ongevallen zelf op de hals halen, en dat God diegenen beschermt die hem eren. Op bevel van zijn vader bad hij met zijn bemanning elke dag het morgen- en avondgebed, en duldde hij onder geen enkele voorwaarde het vloeken. En hij besloot : "Voor zover ik weet, werd op mijn schip in een tijdspanne van 40 jaar nooit één vloek uitgesproken. Waar de mens vloekt, heft God zijn straffende arm".

(vervolgt)

bezorgd door John GHEERAERT

§ § § § § § § §

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - LXXX : Guillaume HODEIGE

Deze kunstenaar exposeerde van 1 tot 15 augustus 1937 tijdens het "Groot Zomersalon" in het foyer van de Schouwburg (Vlaanderenstraat).

De catalogus vermeldt 6 werken van hem : "Sous-bois", "Hoeve in Vlaanderen" en 4 marines.

G. HODEIGE woonde toen Sint-Paulusstraat 25. Wellicht te vereenzelvigen met Jacques HODEIGE (°Jemeppe, 1892), uurwerkmaker op genoemd adres.

* + - - - - - + *

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - LXXXI - Margot KNOCKAERT

Margot KNOCKAERT werd te Oostende geboren op 11 februari 1910.

Ze was aan de Academie een leerlinge van kunstschilder Antoine SCHYRGENS, die eerder in onze bijdragenreeks aan bod kwam.

Ze schilderde in hoofdzaak stillevens, marines en bloemstukken in aquareltechniek. Haar stijl is - naar de normen van de tijd - modern-figuratief te noemen.

We zien Margot KNOCKAERT op een groepsfoto van de "Vrije Kunstacademie", getrokken in de Noorse Stallingen (foto afgebeeld in Y. VYNCKE, Kent u ze nog, de Oostendenaars ? nr. 61).

Het Museum voor Schone Kunsten van Oostende bezit één werkje van haar : "Stilleven" (inv. 1947/463), aquarel; 49 x 64 cm, aangekocht in 1947.

Lit. : A. SCHYRGENS, Le monde inconnu des artistes, Dinant, 1957, p. 162

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - LXXXII : Rene LUST

Stelde in 1953 tentoon in het Salon van de Oostendse Kunstkring in de Koninklijke Galerijen (augustus) met een drietal "marines".

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - LXXXIII : Albert NYSSSEN

Geboren te Oostende, 19 februari 1915. Huisschilder van beroep.

Stelde in augustus 1953 tentoon in het Salon van de Oostendse Kunstkring in de Koninklijke Galerijen met drie werken waarvan de titels niet gekend zijn.

+-----+

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - LXXXIV : Lucienne PORTA

Lucienne PORTA werd te Oostende geboren op 21 september 1922. Ze deed universitaire studies en was in 1955-1957 leerlinge van het "Atelier d'art" te Brussel.

PORTA legde zich speciaal toe op het schilderen van figuren en portretten.

In 1958 had ze haar eerste tentoonstelling en werd ze geselecteerd voor de "Prijs Anto Carte". In 1959 won ze een erediploma in de Internationale tentoonstelling AFAMAN te Algiers.

Lucienne PORTA vestigde zich te Sint-Pieters-Herk in de provincie Limburg.

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - LXXXV : Pieter TEUNISSEN

Oostendse amateurschilder. Woonde Gelukkige Haardstraat 23.

Exposeerde in 1958 tijdens het Salon van de Oostendse Kunstkring in de Koninklijke Galerijen met : "Het ven", "Kempisch hoeve" en "Kempenlandschap".

Eerder in 1952 exposeerde hij in de tentoonstelling "West-vlaamse Schilder en Beeldhouwkunst" (Kon; Galerijen, aug. '52;

org. Oostendse Kunstkring) met "Zomerlandschap", Sneeuwland-
schap" en "Zeegezicht".

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - LXXXVI : Emile TRIEBELS

TRIEBELS was fotograaf en pentekenaar.

In april 1936 had hij een individuele tentoonstelling in
de galerij "Studio" te Oostende, met foto's en tekeningen.

Hij nam deel aan de "Tentoonstelling van West-Vlaamse Schilder-
en Beeldhouwkunst" in de Koninklijke Galerijen in augustus
1952 (org. Kunstkring Oostende) met "Naar huis" en "Brugse typen".

+-----+

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - LXXXVII : Lily TREITE

Oostendse amateurschilderes.

Exposeerde in 1952 in het Salon ingericht door de Oostendse
Kunstkring in de Kon. Galerijen : "Portret", "Stilleven"
en "Jongetje".

Stelde in augustus 1953 tentoon in het Salon van de Oostendse
Kunstkring in de Koninklijke Galerijen met een negental
werken : "Provence", "Portret", "Tuinierster", "Jonge Padvin-
der", "Interieur", "Sonia", "Op het strand" en "Stilleven".

(vervolgt)

Norbert HOSTYN

* * * * *

BIJ DE REPRODUCTIE

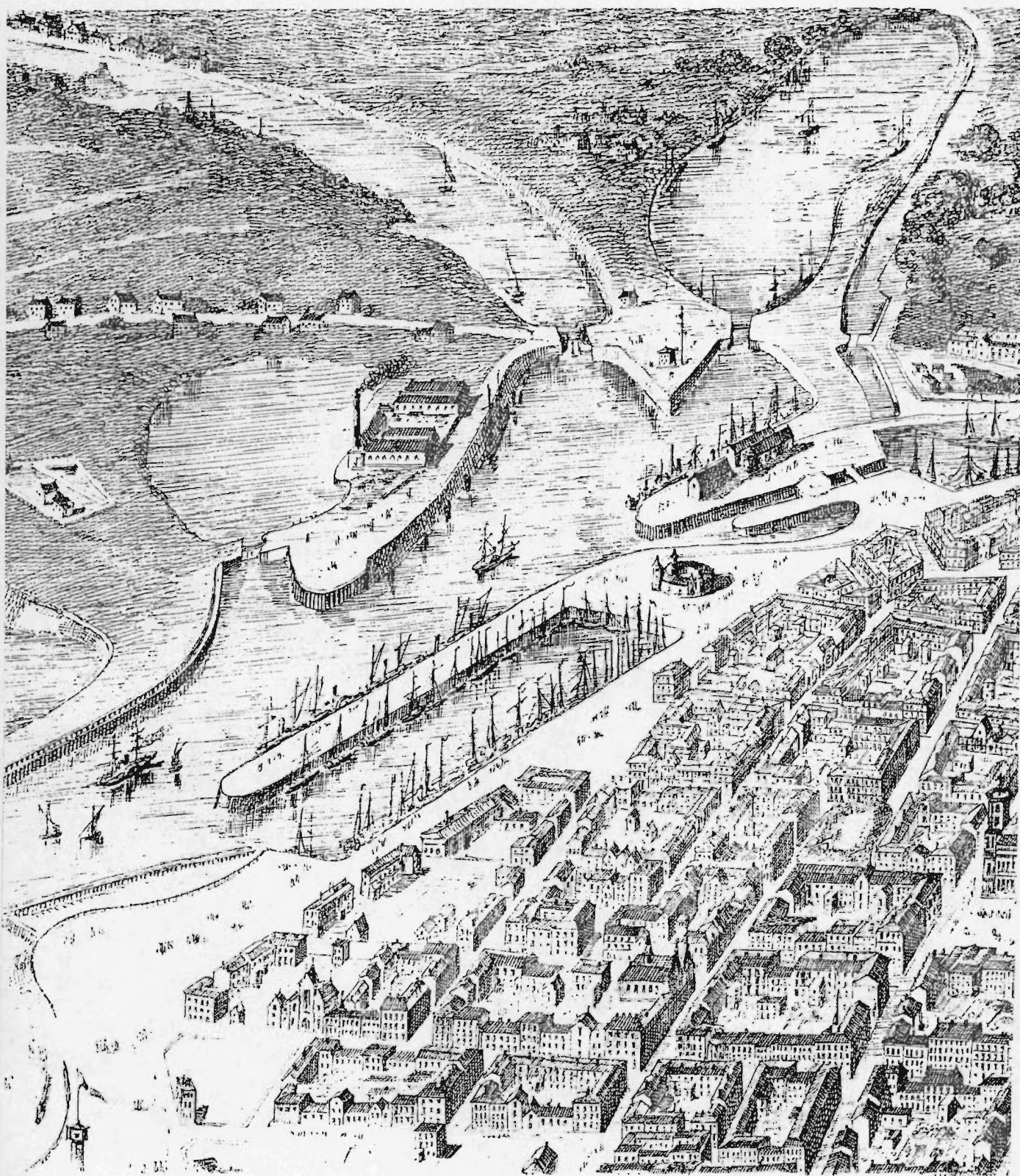
Deze maand opnieuw een fragment van het gezicht op Oostende
door DE BRUGADAL. Het fragment sluit aan bij de linker-
zijde van het fragment dat we in september afdrukten (85/189)
en overlapt het ook eventjes omwille van de duidelijkheid.

Het behelst grosso-modo het oude "volkse" hart van het
laat-19de eeuwse Oostende : het visserskwartier.

Ook zien we huizenblokken die nog niet volbouwd zijn :
ook deze hoorden tot de domaniale gronden die in die jaren
(ca. 1880) verkaveld werden door L. DEL BOUILLE.

Verder zien we reeds een belangrijk deel van de haven,
die in de volgende maanden nog meer aan bod zal komen.

August VAN ISEGHEM

ENSORIANA

J. ENSOR & A. SEGUI, Conférence sur la protection de l'animal,
 uitg. La Pierre d'Alun, 1985. (inleiding door X. TRICOT)
 Ensor de dierenvriend !
 Bibliofiele uitgave.

Norbert HOSTYN

S N A K

Velen van ons herinneren nog de lokale volkszanger BERTINO (alias Albert LINGIER), vooral bekend om zijn liederen "Op de Vissemarkt zien 'k geboren" en "Ostende oender woater".

Minder voortlevend in de herinnering is de volkszanger SNAK. Zijn ware naam was Alfons CARETTE. In het begin van de oorlog trad hij links en rechts op in kleine sketches samen met de broer van BERTINO onder een duo-naam SNIK en SNAK.

In 1941 en 1942 heb ik dit duo enkele malen op zondagnamiddagen zien optreden in de Valentino.

In die periode had ik hem ook leren kennen als gelegenheidsbediende in de Dienst der Bevoorrading. Hij was de man van de honderd en een kluchten. Op het einde van de oorlog verliet hij Oostende en werd bookmaker op de Brusselse hippodrooms. Met de bevrijding kwam hij terug en trad nog enkele malen alleen op. Hij liet ook vliegende bladen drukken. Een paar jaar later overleed hij op een nog zeer jonge leeftijd (1).

Een vliegend blad met twee liederen uit de bevrijdingsperiode heb ik kunnen kopiëren. Ze dragen de titel "De nieuw'orde" en "'t is 'n leeliken type... 'n Roaren ! ...". Hierna laat ik het tweede van voormelde liederen afdrukken. Het behoort volgens mij tot de volkse oorlogsfolklore, die te vlug vergeten wordt.

Omer VILAIN

§ § § § § § § §

"'T IS 'N LEELIKEN TYPE...

'N ROAREN !..."

op den air van "Tipperary"

Woorden van den gekenden Oostendschen "SNAK"

I

J' hé mènschen in veel steden
en da vind ik nog ol kras
die nû nog ni 'n weten
wa dat Hitler feit'lik was
doarom goan 'ik jeunder zingen
en zi zeker, 'k zinn ni mis
an wa voor vulle dingen
dat di vent 't herkennen is ! !

(1) + 7 maart 1952, 44 jaar oud.

REFREIN

't Is 'n leèliken type... 'n roaren !
't Is 'n echten apache
mè z'n scheef plat gestreken hoaren
en z'n korten blitzmoestache
J' hé gesaagt oend hi most nog sagen
moar nu "saagt" 'n ni mèer
't Is den Fritz die Churchill ging ut dagen
't Is den Fuerrel, Hitler ! !

II

Ja, Hitler dei veel dingen
dat 'n ander ni 'n dost
Z'n troepen mosten zingen
Of ze kregen geène kost !
Die ni wilde marcheeren
pakt'n ols parachutist
Zoo wist 'n te dresseeren
den nationaal-socialist ! !

(ter Refrein)

III

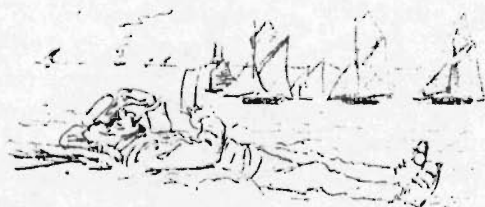
"We goan noar Ingeland voaren,
Oend die krieg zal vertig zijn !"
Zoo sprakt'n over... joaren
in 'n rede te Berlijn
Doar stoend 'n ook te stoeffen
"Wir kapitulieren niget !"
Mo j'hét 't sport an z'n kloeffen
Churchill héd hem "blutz" gekriegd ! !

(ter Refrein)

IV

't Is jammer voor dien heère
Dat' ten haim zoo bedrogen hêt
j'hâ beter z'n carrière
in het schilderen vors gezet !
Façadekletser spelen
Was voor hem geen "idèaal"
Mo duzende ménschen keelen
da was 't werk van da schandoal !

(ter Refrein)

PROTESTANTISME TE OOSTENDE

I. Inleiding

De reformatie in Vlaanderen in de 16de eeuw ziet er schematisch als volgt uit : tot 1530 Lutheranisme
tot 1550 Anabaptisme
vanaf 1540 opkomst Calvinisme.

Er heerst een algemeen verkeerde opvatting onder de mensen in België over het protestantisme dat een importproduct zou zijn in Vlaanderen vanuit Nederland. Het omgekeerde is juist, en daarover zijn al de historici het vandaag eens. Het Calvinisme is vanuit Vlaanderen in Nederland en in Noord-Nederland verspreid, zoals we later zullen zien. Het Calvinisme zal het gaan doen in Vlaanderen. Het Calvinisme is minder pacifistisch, wel disciplinair en organisatorisch gestructureerd. De Vlaamse steden en het platte land hebben vóór 1566 reeds goed georganiseerde kerken. Antwerpen overtreft het Calvinisme van Genève. Het zuiden van de Nederlanden met zijn nijverheid in volle expansie, Antwerpen is de wereldmarkt, universiteit van Leuven, steden als Brussel, Mechelen, industriesteden als Doornik, Rijsel, Valenciennes, Gent, Brugge... geven de toon aan, na het Noorden. Hier trad het revolutionair Calvinisme op, met beeldenstorm en hevig verzet tegen Spanje en Alva. De vrijheidstrijd van de Nederlanden tegen de verspaansing ging nu steeds meer samenvallen met het protest van de Calvinisten tegen het pausdom (W.J. KOOIMAN in "Reformatie in Europa", Bosch & Keuning, Baarn). Vanaf 1576 spannen heel de Nederlanden tesamen tegen Spanje, ook de Katholieken doen mee (die hadden al meegedaan vóór de beeldenstorm). Na de pacificatie van Gent van 08 november 1576 maken we aldaar een staatsgreep mee op 28 oktober 1577 van het revolutionair Comité der Achttien. Vanaf dat moment wordt het Protestantisme over Vlaanderen vanuit Gent gecontroleerd en geleid. De leidende figuur was de volbloed Jan VAN HEMBYZE, schepen in Oostende geweest. Zijn vader, helemaal van hetzelfde ras, was volgens VLIETINCK een stoute kerel en een der eerste watergeuzen die voor Oostende verdronk. Een genuanceerder idee over de watergeuzen is te vinden bij J.C.A. DE MEIJ : "De Watergeuzen en de Nederlanden 1568-1572", p.175-180. In 1579-80 werd Vlaanderen een volkomen Calvinistisch land waar weinig of niets meer herinnerde, aan het "verboden" Katholicisme (VLIETINCK zwijgt hierover in alle talen). In een brief van 31 december 1577 van Don Juan aan Filips II wordt gezegd dat de zaak van de Nederlanden, de zaak van God is, maar God heeft aan Filips alle macht gegeven. De moeilijkheden van nu zijn er doordat niet vlug genoeg de vonk is gedooft die LUTHER ontstak en daardoor is er zoveel ellende gekomen over de Christenheid.

Nadien begint Parma (Alexander Farnèse) met de malcontenten (Walen) aan de methodische herovering van Zuid-Vlaanderen. Na de capitulatie van Antwerpen op 17 augustus 1585 is ongeveer heel Vlaanderen in Spaanse handen, en dit betekent de feitelijke scheiding tussen Noord en Zuid. Bij de vrede van Doornik van 22 mei 1584 was Vlaanderen terug geheel Spaans geworden, met uitzondering van Sluis en Oostende. Grote groepen uit de intellectuele en financiële elite en geschoolde arbeiders gaan nu naar het buitenland om

religieuze en economische redenen en gaan naar Engeland, Duitsland en Noord-Nederland, waar 150.000 inwijkelingen de Gouden Eeuw realiseren (zie Utrechts historicus Jan BRIELS). Men schat een totaal van 300.000 emigranten, Leiden alleen telt al 5.000 emigranten. Aan de universiteit komen twee derden van de professoren uit het Zuiden. In Nederland zijn 248 van de 364 drukkers, zuiderlingen, 40 % van het kapitaal van de Oost-Indische Compagnie is Vlaams. De meeste Calvinistische predikanten zijn emigranten.

Voor de Oostendenaars is het meest gekende werk, het boek van E. VLIETINCK : "Het oude Oostende en zijn driejarige belegering", Oostende 1897. Dit boek is ontstaan in een tijd dat er nog geen sprake was van enig oecumenisme, en toen het Protestantisme beschouwd werd als een secte die moest veracht en bestreden worden en waar niets goeds in zat. Deze sfeer vinden we terug in het vermelde boek, waarbij de vraag mag gesteld worden, in dit geval, naar de historische objectiviteit. In zijn brochure "Edward Vlietinck, geschiedschrijver van het oude Oostende" zegt Raf SEYS "dat Z.H. de Paus hem vereerde met de hoge onderscheiding "Pro Ecclesia et Pontifice".

II. Protestantisme in Oostende tot het einde van het beleg

Volgens de DECAVELE werd voor Oostende een volledige copie teruggevonden van de Staten Van Goed, in het archief van de Raad van Vlaanderen, waardoor we een ruime indruk kunnen opdoen over het Protestantisme alhier. Verder de stukken tussen de bisschoppelijke officialiteit en de wereldlijke overheid, i.v.m. kettervervolgning. Om de controle van de ketterij efficiënter te maken werden de Nederlanden in 18 in plaats van in 4 bisdommen verdeeld, waarvan 3 aartsbisdommen en dit op 12 mei 1559. Elk gebied : een 60-tal mijl breed en een 40-tal mijl lang, elk 10 steden en dorpen.

Immers ook hier waren de plakaten geldig. Belangrijkste plakaten zijn die van Karel V van 1526, 1529, 1540 en vooral dat van 1550 (eeuwig edict); de allereersten dateren van 22 maart 1521. Op ketterij stond doodstraf en verbeurdverklaring van de goederen. In januari 1524 had Karel V hier reeds 3 pauselijke inquisiteurs benoemd. In 1545 werden er nog eens 10 onderinquisiteurs benoemd, onder wie de beruchte Pieter TITELMANS. De koning zorgde later ook voor de bekendmaking van de uitvoering van de besluiten van het Concilie van Trente (1545-63), dat niets anders is dan een veroordeling van het hele protestantisme. 1545-47 Trente, 1547-49 Bologne, 1551-52 Trente, 1562-63 Trente.

Bij de verhuizing moest men bij de pastoor een getuigschrift van rechtzinnigheid vragen. In een ordonnantie van 27 januari 1562, onder andere, herinnert Margareta aan de toepassing van de plakaten (zie.Stadsbibliotheek : "Receuil des Ordonnances des Pays-Bas, règne de Philip II").

Volgens VLIETINCK waren er in Oostende nooit veel ketteren geweest in de tijd van Alva. Hij citeert slechts een 9-tal namen die hij haalt uit rekeningsboeken der verbeuringen (Adriaan en Matheus Aloudt, Jan Piers en zijn zuster Anna, Arnold Oose en Jan De Cuussche, Adriaan Schelewaart, Paschier Weyts, Adriaan en Jeroom Oliviers).

In 1543-44 wordt een zekere Adriaan Adriaenz gegeseld wegens ketterij te Oostende en voor eeuwig verbannen uit Vlaanderen. Hij behoorde misschien tot een bende vagebonden van ex-anabaptisten, die op de dool waren. Het repressiejaar 1538 was de dopersen rampzalig geweest, de gemeenten uitgeroeid : ofwel buitenland (enkele sloten zich aan bij benden) ofwel in het geheim geloof belijden, of aansluiting bij de sacramentariers (Nederlanden 1520-30, ontkenning genadewerking sacramenten, na 1555 verbonden met de Calvinisten).

De inquisitie hier was niet de Spaanse, want de Spaanse was milder. Daarom kon Filips II ook aan Margareta schrijven : "Wat de Nederlanders betreffende de inquisitie uitvinden, dat ik ze op Spaanse manier wil uitvoeren, is vals en zonder reden, want die Nederlandse inquisitie is meer zonder erbar-men dan de Spaanse (SCHEERDER in "Opstand en Pacificatie in de Lage Landen" : "De werking van de Inquisitie").

In Vlaanderen hadden wij te maken met de strenge en rechtlij-nige Pieter TITELMANS, deken van Ronse, die zich de vijand-schap van zowat iedereen op de hals haalde. TITELMANS de meest beruchte inquisiteur, voor Vlaanderen. Tussen 1550 en 1566 heeft hij 1.600 gevallen van ketterij behandeld. Hij heeft proces ingespannen tegen 1.120 mensen waarvan er 127 werden uitgeleverd aan de wereldlijke overheid, dat ze liet terechtstellen. De schoenmaker Clays van der Foore, verzaakte tijdens het verhoor op het stadhuis aan zijn kinderdoop, verweet de priesters dat ze de bijbel verkeerd uitlegden en brak definitief met de Roomse kerk. Tussen 1551 en 53 werd Wouter van Capelle te Oostende terecht-gesteld. Clays van der Foore werd op 28 juni 1545 terechtge-steld met het zwaard. In 1558 treffen we de doopsgezinden Pauwels Vermate en Hans van den Broucke uit Gent aan te Oostende.

Van de nieuwe religie, de dopersen, is weinig invloed uitge-gaan in Oostende. Wel ontvangt de Raad van Vlaanderen, begin juni 1561, een brief van Daniel du Terre, van het aartsdiakenaat Brugge, om Hubrecht Roeps en Gillis Toors, 2 poorters, in Oostende te arresteren, beschuldigd van ketterij "horrible blasphemien (tegen de moeder Gods en tegen de eucharistie)... ende vander susoicien van heresie te aansprekene ende te doen canonice ende exemplariter punierene". Zonder gevolg, noch van de soevereine baljuw, noch van de hoogbaljuw, noch van de onderbaljuw François Christiaens, die een herberg had en er niet aan dacht verdach-ten in te rekenen : hij liet de ketters hun geld opdoen en deed niets toen de heretiekers hun bezittingen verkochten om naar het buitenland te vertrekken. Hijzelf zou later ook emigreren. Daardoor kon Oostende een goed toevluchtsoord zijn voor nieuwgezinden, ook als daar niets van vermeld is in de baljuwsrekeningen (DECAVELE). Dat was het zeker na 1585, toen Oostende het laatste Protestants bolwerk werd. Over die tijd sprekende, zegt VERHEYDEN, in een uitgave van Bronnen voor de Religieuze Geschiedenis van België (uitgave KUL 1968, blz. 359) - "van de kuststreek is beslist geweten dat ze direct betrokken was in de ontplooiing van het reformatorisch leven in haar functie van schakel tussen het scherp gecontroleerde gebied van de Zuidelijke Nederlan-den en het vroegere Engeland".

Hans van den Broucke, wever, woonde in Oostende bij de molenaar Jacob de Zwarte, de Nukerkenaar, en beiden hebben gepoogd hier leden te winnen voor de doperse broederschap. Ze hadden de molenaar Hendrik de Meulewerckere, bij wie Hans werkte aangesproken, die ervan overtuigd was dat hun religie "goet ende 't beste was", maar dat hij wegens zijn verslaafdheid aan den drank, "niet en coste naerder commen". Hans van den Broucke, gearresteerd te Brugge op 24 juni 1558 werd op 15 oktober verbrand.

Jacob de Zwarte hield kontakt met Jan Bollaert, die geëmigreerd was wegens ketterij, vermoedelijk in 1564 geëmigreerd, terwijl Jacob de brandstapel beklom op 15 oktober 1558. Na zijn volwassendoop in Gent in 1556 was de doperse Jan van den Brouck zeer actief in Brugge en Oostende en had kontakt met Hendrick de Molenaar. Hij werd voor eeuwig verbannen verklaard met inbeslagneming van alle goederen, door Alva in 1568. De troonsbestijging van Mary Tudor in 1553 heeft een vlucht protestanten ten gevolge, ook naar Oostende, vanuit de vroegere vluchtelingengemeenten. Reeds na 1550 werden de dopers hier ook actief, maar geleidelijk aan heeft het Calvinisme het "menisme" overvleugeld. Oostende was een kleine plaats en er zal geen sprake geweest zijn van een strakke organisatie of van gesloten groepen. Zo werd een zekere Hughebaert in maart 1561 gearresteerd, die ontkende ooit in gezelschap te zijn geweest van anabaptisten, maar wel toegaf protestant te zijn. (Over hem zijn veel stukken teruggevonden, uit zijn verklaringen kan worden afgeleid dat het "menisme" wel degelijk in de kuststreek bestond). Later (1568 ?) werd een zekere Lucas de Groot, wederdoper, hier opgehangen.

Enkele Anabaptisten, in november 61 in Brugge ingerekend, hadden geruime tijd in Oostende gewoond, zoals Andries Verbaere, molenaar te Oostende en echtgenote Francijtgen, verder Lodewijk de Stroodeckere en Lioen Sanders, die na zijn vrijlating weer vergaderingen belegde in zijn woning alhier. Enige van hun leiders waren waarschijnlijk de Friezen François Vergheys met echtgenote Magdalena Beursse uit Harlingen, waar later Oostendenaren als emigranten gevonden werden, waarschijnlijk ook enkele Anabaptisten. Hughebaert zelf zou later emigreren, na betaling van "issue", een geldsom om te mogen "vervreemden". Ook ten zuiden van Oostende werd druk vergaderd in de kleine dorpjes en naar deze samenkomsten kwamen mensen tot zelfs uit Ieper.

Schoolmeester Jan Lippens ging in Nieuwpoort het geloof verkondigen. In 1563, begin 1564 werden in Oostende, als verdachte plaats, enquêtes gehouden in opdracht van de president van de Raad van Vlaanderen, Jacob Martins. De overheid werd echt ongerust in de 60-jaren doordat de traditionale wijsjes, die tijdens de zomeravondlijke straatdansen als begeleiding gezongen werden, vervangen werden door de "vele schandaleuse liedekins als van de Babelonische hoere ende andere", getuigenis van pastoor Andreas Aernouts van 03 februari 1564 (die we tijdens het beleg terugvinden als predikant van de protestantse kerk). "Liedekins tenderende tot blamatie ende verachtinghe so vander gheestelicke als ooc weerlicke overheit ende ook tot seditie ende uproer van den ghemeene volke".

Tussen 1520 en 1566 werden in Vlaanderen 23 straatzangers wegens ketterij veroordeeld. Maar ook in rederijdersmidden was er onrust ontstaan, en liet men protestantse geluiden horen. Bijvoorbeeld de wedstrijd in Gent in 1539, met een goede vertegenwoordiging uit het West-kwartier. Het thema was : welc den mensche stervende meeste troost es. De gedrukte uitgave van de opgevoerde stukken, kwam in 1540 op de lijst van de verboden boeken (zie L. VANDAMME "Geuzen in het Westkwartier, p. 15). Rond 1560 bestonden er o.a. hier een belangrijke kerk van gereformeerden, maar het zwaartepunt lag in het West-kwartier. Barbier Adriaan Lhermite was centrale figuur. In zijn huis werd vergaderd, bijbellezingen gehouden, liederen gezongen. Zacharias Juliaens (Oostendenaar) verzorgde de contacten tussen Oostende en Hondskoote. Af en toe werd bij Lhermite een sermoen gehouden door een rondreizend Calvinistisch predikant, o.a. de ex-priester Jan Hendrickx uit Alveringen, in 1560 en 1561 adjunkt van Hazaert, waarover later.

Hendrickx, van wie de geschiedenis niet zacht spreekt, werd gearresteerd in 1564 en terechtgesteld in Rupelmonde. De maatschappelijke situatie van de Oostendenaars, die overgingen, is goed gekend door de enquête, gehouden op last van de Raad van Vlaanderen in februari 1564, waarbij uittreksels zijn gevoegd van de Oostendse "registre van den issue", en het "bouck vande onteerfvenessen". Enkele nieuwgezinden vertrokken in 1561 en 1562 na een aantal van de bezittingen te hebben verkocht. Ze lieten zich van het Oostends burgerschap "vervreemden" en betaalden een recht van issue. Zo verkocht de geciteerde Hagebaert zijn schip voor 150 p en had aan onroerende bezittingen een waarde van 3.600 p.

De 30 Oostendse emigrés behoorden tot de middenstand, zo niet tot de welgestelde burgerij, onder hen, verschillende bezitters van schepen. Misschien vertrokken ze ook omdat er een crisis dreigde in de visserij die een hoogtepunt zou kennen in de jaren 70.

DECAVELE citeert hier VLIETINCK "Cartulaire d'Ostende". Aan de objectiviteit van VLIETINCK, wat betreft de aanhangers van de nieuwe leer, heb ik grote twijfels. Hij is er steeds op uit hun belang qua aantal en invloed te minimaliseren. En het liefste ziet hij ze tussen of veréénzelvigd met dieven en rovers. (Een groot stuk van deze tekst is genomen uit DECAVELE "De dageraad van de Reformatie in Vlaanderen").

VLIETINCK gaat ook fel te keer tegen PASQUINI, met zijn bekend werk "Histoire de la ville et du port d'Ostende", die beweerde dat er wél veel aanhangers van de nieuwe leer waren : "Dans ces guerres de religion, si féconde en grands évènements, et où le siège d'Ostende apparaît comme le plus saillant, les Ostendais avaient embrassé de coeur et de conviction le parti des confédérés. Aussi dès que la place tomba au pouvoir des Espagnols presque tous émigrèrent en Hollande". VLIETINCK poneert gewoon (blz. 210) "De stad Oostende alwaar het getal aanhangers der nieuwe godsdienstige gedachten niet aanzienlijk was". Hij spreekt hier over de tijd 1576 en 1584 !

(vervolgt)

Alfons LAUREYS

OOSTENDE IN BRUGSE JAARBOEKEN

De "Jaarboeken van Brugge" werden door A. DE POORTER heruitgegeven. Daaruit verschenen in het Brugse weekblad "Burgerwelzijn" enkele gedeelten in 1937.

Daarin komen volgende stukjes in voor met betrekking tot Oostende.

Wilfried VERLONJE

*

*

*

JAAR 1403 (gestrande walvissen)

Op Sint-Brixthusdag zoo kwamen vóór Oostende acht groote walvisschen gestrand. Ieder visch was over de zeventig voeten lang en hadden meer als vijf en twintig haringtonnen traan in. Om deze visschen te houwen, moest men met ladderer er op klimmen. En in den buik van ieder visch konnen meer als vijf en twintig mannen staan met bijlen en houwelen en schotelen om het smout uit te scheppen, staande daar zoo vast in als op een zolder.

JAAR 1752 (Sas Slijkens)

Op den 13e Oogst, 's morgens ten drie uren is ingestort het vermaard Sas van Slijkens, daar eenige zuigers in het bedde waren. Waardoor het zeewater langs den Oostendschen vaart tot Brugge gekomen is.

JAAR 1754 (Sas Slijkens)

Ten dezen jare begon men te delven om het Sas van Slijkens nieuw te maken. En, op den 6e juli, was de eerste pijl geslagen. En, op den 20e Augusti, wierd gelegd de eerste steen. Het wierd volmaakt ten jare 1758, en, de dammen geweerd zijnde, is, op den 18e November, daardoor gevaren het eerste schip met hout voor de zaagmolens.

Op den 18e November, als wanneer de dammen vóór het Sas geweerd waren, wierden alle de scheursluizen geopend, ter presentie van de heeren Staten van Vlaanderen. En den zelven dag, 's namiddags ten vier uren, is het eerste schip daar door gevaren, zijnde een driemaster fluite schip, geladen met hout voor de zaagmolens, waarop gemaakt wierd dit dobbel jaarschrift :

Als Marie ons gravinne Was,
Zoo Was geMaakt het SLYke sas,
En Was prins Karel gouverneur,
Zoo Voer het eerste schIp Daar Deur.

Nota :

Het Sas Slijkens heeft bedregen in metselwerk : een millioen negen honderd vier- en vijftig duist, negen honderd en dertig voeten vierkant (1.954.930 vierkante voet), zeven duimen en negen lijnen, Brugsche mate.

In orduin : honder vier duist, acht honderd en drie-en-veertig voeten en acht lijnen.

En het heeft gekost in gelde de somme van L. 1.755.059-9-11.

Daar wierden in het zelve Sas geslagen 24.000 pijlen en paalplanken. De metselaar van dit werk was Joseph VAN OCKERHOUT, en de timmerman Jan DE LA VEYNE.

(1 vierkante voet = $\pm 0,1m^2$)

JAAR 1676 (Sas Slijkens)

Het Sas van Slijke, bij Oostende, was volmaakt, zoo dat het water daar ingelaten wierd, den 1e Februari van het voorschreven jaar. Den 14e dito is het eerste schip, daar ingevaren naar Brugge. Het droeg voor naar Don Castello Rodrigo, en voerde veertig stuks kanon. Er waren nog zes andere schepen mede, te weten de Keizer Maximilliaan, Oude Burse, De Justitie, De Goude Hespe, en de Nieuwe Burse en de Sint François.

... ..
... ..

Dit werk heeft gekost over de twee millioenen.
En er wierd gemaakt dit dobbel jaarschrift :

Als Coninck Karel conninck was,
Zoo Was gheMaeckt het SLYcke sas,
En hertog Karel gouverneur,
Dan voer 't eerste schIp Daar Deur.

JAAR 1752 (zaagmolens)

Op den 19e Juni wierd bij Oostende, gelegd de eerste steen, door Directeurs, tot het bouwen van de zaagmeulen. Deze plaats wierd genaamd MEULENDORP, en kreeg een pastor.

JAAR 1720

Ten jare 1720 zijn verscheidene Oost-Indische schepen binnen Oostende gearriveerd.

JAAR 1722

In het jaar 1722 wierd, met octroy den 19e December, opgericht de Oost-Indische Compagnie, te Oostende, dit voor den tijd van 30 jaren.

* * * * *

BIJ ONZE TRADITIONELE FOTOBLADZIJDE

Oktober... Oktoberfoor te Oostende!

Daarom eens een fotobladzijde gewijd aan dit jaarlijks volks evenement : 2 opnamen uit 1954, ter beschikking gesteld door het S.A.O.

Bovenaan "Looping the loop", toen een attractie voor de "durvers", opgesteld rechtover de BBL; onderaan een meer algemeen beeld van de attracties op het Wapenplein.

Meteen een oproep. Zijn er leden die mooie foto's bezitten van vroegere kermissen te Oostende ? Misschien iets voor een fotobladzijde in oktober 1986 ?

OKTOBERFOOR... ANNO 1954...

THE COMMENTARIES OF SR FRANCIS VERE

DE SLAG VAN OOSTENDE (2)

Op de westzijde is de grond een "haakbusschot" van de rivier die westwaarts loopt van de voornoemde polder, en ook onder water loopt bij springvloed. Van uit die laaggelegen plaatsten gaat de bodem hoger op in de duinen.

Tussen deze westelijke duinen, die nabij de stad lager en vlakker zijn dan deze van de oostzijde en het "Porc-Epic" - een ravelijn in de contrescarp dichtbij de nieuwe stad op de zijde waar de oude haven in de stad kwam, daar ligt een duin op de havenzijde, en de dijk van de contrescarp is de enige plaats in de stad waar een aanval op de stadswallen kan gebeuren vanaf een vaste bodem. Dit wordt aangezien als de zwakste en gevaarvolste plaats in het verdedigingsstelsel van de stad.

N.v.d.v.: Porc-Epic = everzwijn (2:282), misschien door de stekels van de palissaden.

De doorsnijding van de bovengenoemde dam, en de toevloeiing van het zeewater in de geul van het contrescarp wordt beschouwd als een voldoende zekerheid om de vijand op die zijde af te weren. De "Poulder" waarvan het water in korte tijd uit het contrescarp kan afge laten worden door de vijand, en de stadswatering vormden nog een probleem.

Mijn eerste zorg daartegen was om de gezegde polder tegen de vijand te versterken, en daarvan een veilige landingsplaats voor onze schepen te maken.

Dit was gemakkelijk te verwezenlijken mits een doorgang te maken nabij de "West-Poulder" van de Spaanse ravelijn.

Zo kwam het water van de geul in de stadswatering.

N.v.d.v.: Dit zal later de beste tactische zet blijken te zijn.

In deze, met neergelaten masten, heb ik dikwijls meer dan honderd schepen een veilige ankerplaats zien vinden, buiten het schootsveld van de vijand.

(:124). De ingang van de haven werd steeds gevaarlijker door de oprukkende vijand. Zo werden mits grote kosten en werk -daar die bin nen de hoogwaterlijn lag-, nieuwe versterkingen gemaakt.

Om schade te vermijden aan onze uitvarende vloot, maakte ik een nieuwe doorbraak tussen de Oostelijke ravelijn en de heuvel genaamd "de tafel van Mozes", noordwaarts in de zee. Dit spaarde veel schepen.

Wanneer mijn twaalf compagnies uit "Bergh" aangekomen waren, begon ik op een avond een stuk grond op de westzijde klaar te maken om 800 tot 900 manschappen te herbergen. Dit gebied legde ik droog zonder versterking, en noemde het de "West-square". (: 125).

Daar ik een groot aantal manschappen verwachtte, misschien meer dan ik nodig had -in die stad omgeven door water-, stelde ik ook wachtposten op. De volgende morgen draaide de vijand diverse stukken in onze richting, wat veel schade veroorzaakte.

Wij stelden nu onze verdediging daarop in, terwijl de ons toegewezen provisies ons bereikten, en meteen werd ook een nieuw terrein klaargemaakt. Dit terrein was gelegen aan de zuidwestelijke hoek van de "Poulder", nabij de rivier die westwaarts loopt van de westelijke en de zijdelijke flank van de "West-square".

Zo verzekerde de "Poulder" ons tegen onverwachte invallen. Daarbij werd in die "Poulder" een "Rampier" aangelegd tegen de kanon schoten op de binnenzijde van het oude kanaal van de dijk van het poulder-ravelijn van de contrescarp naar de bovengemelde hoek van de polder. (:126).

Van goede hoogte en veilig tegen kanonkogels in de vorm van een "cavallier" was er de bescherming over de gezegde rampier van de poulder. Dit alles gebeurde wanneer de vijand niet aanviel, of mijn werk niet hinderde.

Zo veronderstelde ik een goede manier voorzien te hebben voor een veilige verdediging voor dit gedeelte, en wenste ik de vijand uit de zandheuvels te verdrijven naar de waterzieke gronden op de Z-westelijke en de zuidelijke rivierzijde die vloeide van het westen naar de poulder. Dit zou naar mijn mening veel werk en verliezen kosten daar wij over geen beschermingswerken konden beschikken.

In de rivier was er ook een mooie hoogte omringd door moerassen die meestal bij hoge tij niet overkomelijk waren. Vanaf die plaats kon ik de achterzijde van de vijandelijke naderingswerken zien en hen met het kanon hinderen bij hun scheepvaart die de troepen vanuit Brugge met voorraden voorzag. (:127).

Wanneer zij daar batterijen oprichtten, wist ik dat dit hen nog meer in het verdrinken land zou leiden, en dat was één van mijn doelstellin gen.

Die strook grond wilde ik hen ontnemen op St. Jacobsdag -de bekende Spaanse heilige met veel superstitieuze verwijzingen-. In de voor middag stuurde ik verkenners, en daaropvolgend werkten we haastig met 200 soldaten, want de vijand kon naar de rivierzijde komen en ons onder vuur nemen.

De vijand merkte ons op, en draaide de gevechtsstukken in onze richting. Hetzelfde gebeurde vanaf het fort de "Grootendorst". Onze manschappen werkten door onder het vuur, hielden het geschut in 't oog, en dat hinderde ons weinig.

De vijand was woedend, scheen het mij, en zonder bevel van hun leiders kwamen ze nader tot de rivier. (:128). Zij brachten takkenbossen aan om de moerassen te doorkruisen, en op een verwarrende manier trokken zij een weg van de duinen naar de rivier. Zo werden ze meteen door onze kanonnen uit de stad en onze musketiers van de west-square en de zuidwestelijke redoute onder vuur genomen. Wij spaarden geen kruit.

N.v.d.v.: een redoute is een kleine veldschans met alleen uitspringende hoeken.

De 200 musketiers onder mijn bevel op een zandbank aan de rivierboord hielden hen tegen, en tegen de avond stelde de vijand een einde aan de strijd.

Die nacht versterkte ik mijn verdediging aldaar nog meer, en liet er wachtposten in achter.

blad 24 r :

HET MAGISTRAAT DER STAD, WILT DE ZWARTE ZUSTERS BELASTEN
MET HET HOSPITAAL TE BEDIENEN

(1) In het jaar 1781 op den 1 December wilde en ordonneerde het Magistraat van Oostende aan mij onderschreve Moeder van het Klooster der zwarte zusters, dat ik zonder uitstel twee Religieusen moeste zenden in het hospitaal civiel opgerecht voor de arme borgers dezer stede, en zonder eerst geïnformeest te hebben ofdat er zusters in het Klooster waren bekwaam tot den ziekindienst (na dat het selve Magistraat te vooren uit het gezeide hospitaal drij bekwame personen hadden weg gezonden onder welcke ten hoofde stont Jouffrouw Maria Reijngoet, een van de bijzonderste fondateur van het zelve hospitaal, en in het zelve alleenlijk lieten eene ziekindienster Maria-Anna Kandelaers) en gemerkt dat alle de zusters in ziekindienst waren bij verscheide borgers in deze stad, en in het Klooster niemand der zusters waren dan de oude jubilarige Sr Barbara en twee andere die ziekelijk te bedde lagen, en tot hunnen dienst in de ziekte niet en hadden dan alleen de Novitie Catharina beneffens mij onderschrevene, hebbe zulks aanzien als eene onmogelijke zaak, en als eenen handel van het Magistraat die ongehoort was, en waartoe het Klooster geensints verplicht en was, en vreezende voor Kwade gevolgen gelijk te zien is in de ingesloten archiven hebbe mij des anderdaags begeeven naar Brugge tot Zijne DoorL: Hoogweerdigheid, die alle mijne redevoeringen met groote attentie aanhoord heeft, en mij eindelijk gezonden heeft tot Mijnheer Sola Raadpensionaris en greffier van den landen van het Vrij, welcken heer alle mijne archiven wel geexamineert hebbende, mijn saken heeft aangenomen en krachtelijk gewerkt tot dat eyndelijk mijn saken tegen het Magistraat voor ons Klooster eenen goeden uytval hebben bekomen,

(1) Memorie tot eeuwige gedachtenisse voor mijne naersaeten

blad 25 r :

gelijk te sien is in dese archiven

Nota. Dat het magistraet op den 17 december 1781 wettelijk hadden doen arresteren alle de penningen berustende in het weeg-huys, en alsoo Rechters waeren in hunne eygen saken.

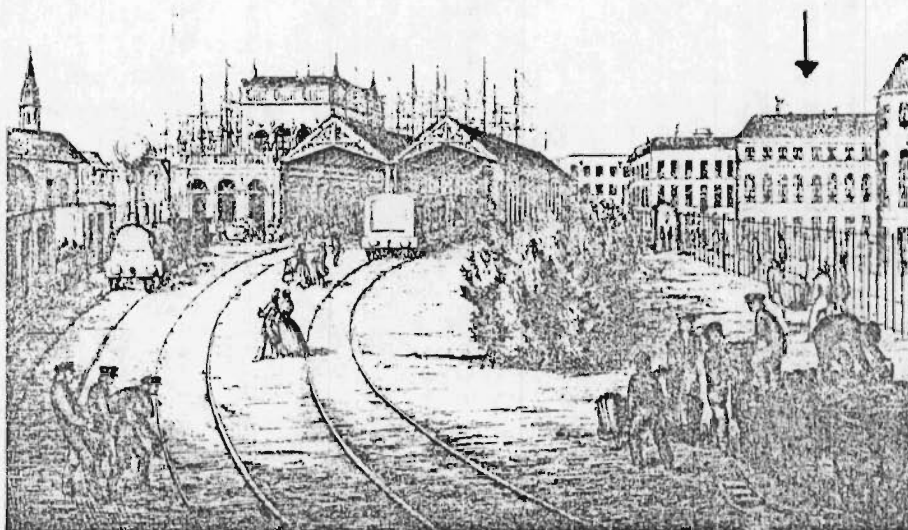
Nota 2. Dat het hospitaal opgevult was met sieken, meest mans-persoonen van verscheyde natien, taelen en Religien ten getalle van in de 50 personen die geemploieert waeren tot het werck van den tweeden nieuwen Basseyn

Nota 3. Dat op den 1 december de insinuatie van het Magistraet tot het senden van twee susters naer het hospitael door eenen stede-bode mij 's avonds ten 6 uren is toegesonden. Moeder der zwarte zusters, zuster Anna Dillebeke

Succesvol hotelier en royalist (1)

Onder die titel heb ik verspreide biografische bijzonderheden uit het leven van A. Stracké bijegeharkt die ik in vorige bijdragen niet verwerkt heb. Ik heb ze hoofdzakelijk uit de Oostendse kranten *Le Carillon* (Car.) en *L'Echo d'Ostende* (E.O.) gehaald en ze zoveel mogelijk chronologisch geordend. Dit stuk is grotendeels een synthese van Strackés loopbaan geworden. Dat ik hier sommige feiten uit zijn leven (bondig) herhaal, zal de lezer, hoop ik, mij niet kwalijk nemen.

Laat me er even aan herinneren dat de arme jongen uit Naumburg (Hessen) op 4 mei 1862, zestien jaar oud, naar Oostende kwam in dienst van Carl MANN, eigenaar van het (oude) Hôtel d'Allemagne. Dat was toen gelegen achter het oud station, in de Polderstraat op het Hazegras. Die straat verbond het westelijk deel van de Oesterbankstraat (nu : Perronstraat) en de Vrijhavenstraat en liep dus ongeveer tussen de huidige Brigantijnen- en Hazegrasstraat. Situatie en uitzicht van dat eerste Hôtel d'Allemagne zijn aangeduid op een lithografie van DAVELUY (uit ca. 1845). Het is een gezicht op de binnenzijde van ons eerste spoorwegstation. Rechts op de achtergrond zie je het statige twee verdiepingen hoge hotel (cf. A. VERBOUWE, *Iconografie arr. Oostende*, nr 506, plaat 31).

31. Oostende, 1843. Het eerste spoorwegstation. Binnenzijde. Icon. nr. 506.

Vele jaren lang was dat het belangrijkste hotel van de zich ontwikkelende badstad. In zijn autobiografie vertelt A. Stracké dat, wegens het verblijf in Oostende van koning Leopold I en zijn gezin, vele prinselijke families, diplomaten en hoge dignitarissen in het hotel logeerden. Daar heeft hij de hertog van Brabant (de latere koning Leopold II) en bijna alle vorstelijke huizen van Europa leren kennen.

De bijzonder begaafde jonge Stracké maakte als wijntapper, keldermeester, tafeldienaar, boekhouder en

kelner zo'n bliksemsnelle carrière dat hij al op 1 februari 1869 voor eigen rekening het bewuste hotel kon exploiteren. Op 5 juni datzelfde jaar huwde hij hier Anna Maria RAU uit Mainz, ruim 13 jaar ouder dan hij.

Op 5 september 1870, in volle Frans-Duitse oorlog, kreeg de jonge hotelier prinselijk bezoek, nl. Louis Napoléon (1856-1879) de 14-jarige zoon van keizer Napoleon III. In de morgen van 4 september had hij Parijs verlaten vergezeld van ex-minister Chevreau, fregatkapitein Duperré, de officieren Lamey en Clary en twee bedienden. Over Bergen trok de keizerlijke prins naar Namen waar hij logeerde bij graaf de Baillet, gouverneur van de Naamse provincie. Hier vernam hij details over de Franse catastrofe: Sedan gecapituleerd, zijn vader gevangen en afgezet. Op 5 september kwam hij tegen 8 u. 's avonds in Oostende waar veel volk hem opwachtte aan het station. De nieuwsgierigen werden echter teleurgesteld want de prins was via de uitgang van het goederenstation verdwenen. Hij had op de portier niet willen wachten en was over het hekken geklommen, gevolgd door Clary en Duperré. Hij overnachtte in het Hôtel d'Allemagne en vertrok 's anderendaags om 9 u. 30 met de maalboot "Comte de Flandre" naar Dover. Vandaar begaf hij zich naar zijn verblijfplaats in Hastings. De ongelukkige jongen zou Frankrijk niet meer terugzien. Na zijn militaire opleiding in Woolwich (1872-1875) nam hij dienst in het Brits leger. In de strijd tegen de Zoeloes werd hij, als Brits officier, door lanssteken dodelijk gewond en stierf op 1 juni 1879, 23 jaar oud. (cf. o.a. E.O. 8.9.1907 - Car. 4.9.1908 en 9.9.1910 - Gr. Larousse encycl.)

Op 4 maart 1871 waren er weer prinselijke gasten in het Hôtel d'Allemagne, nl. de pas gehuwde prinses Louise van Engeland (1848-1939) (dochter van koningin Victoria) met haar man John D.S. Campbell, hertog van Argyll (1845-1914), de latere gouverneur van Canada (1878-1883).

In de stadig groeiende badstad gingen de zaken goed. Wegens uitbreidingswerken aan het oud station en wegens de concurrentie van de nieuwe hotels op de zeedijk geraakte het Hôtel d'Allemagne in een ongunstige situatie. Het zou trouwens weldra verdwijnen en plaats maken voor arbeiderswoningen. De vooruitziende Stracké verhuisde op 31 mei 1876 wijselijk naar de Kaaistraat nr 24 (in het centrum dus van de stad) waar hij het oude Hôtel des Bains omdoopte in Hôtel d'Allemagne. Dat blijkt trouwens uit een stuntelig rijmpje nl. "Les hôtels d'Ostende. Chant des commissionnaires". In strofe 3 lezen we:

"Hôtel Stracké ou des Bains.
Ceux-là c'est tout un refrain.
Car un qui les accompagne
dit encore hôtel d'Allemagne". (E.O. 24.2.1878)

Dat deftig hotel zou floreren, als een van de voornaamste van de badstad, tot de zomer van 1914. Hier heeft A. Stracké door werkkraft, bekwaamheid en integriteit zijn reputatie verstevigd en de grondslag van zijn fortuin gelegd. De zakelijke hoteladvertentie luidde:

Hôtel d'Allemagne
Maison de premier ordre - Ouvert toute l'année -
Arrangements pour un séjour prolongé -
Aug. Stracké, propriétaire

Concessionnaire de l'hôtel-buffet du chemin de fer
de l'Etat à Ostende (Quai)
Restaurateur des Malles-Poste de l'Etat Belge
entre Ostende et Douvres

(Car. 21.1.1898 en passim)

In december 1878 kreeg A. Stracké inderdaad, als degelijk hotelier, de exploitatie van het restaurant in het Kaaistation toegewezen (E.O. 10 en 12 dec. 1876) en op 1 juli 1881 (zegt hijzelf in zijn autobiografie) de restauratiedienst op de pakketboten.

Martin August Stracke, zoals zijn naam oorspronkelijk officieel luidde, al 17 jaar alhier stevig ingeburgerd, vroeg en verwierf in september 1879 de Belgische nationaliteit door de gewone naturalisatie (E.O. 18.9.1879). Volgens zijn autobiografie werd hij al in zijn jeugd met zijn tweede voor-naam aangesproken. Zijn familienaam kreeg in België een accent aigu (een te verwachten Belgische verfransing) en als Auguste Stracké stond hij al vóór zijn naturalisatie bekend.

Met bruisende activiteit breidde onze ondernemende hotelier zijn zaken uit. Op het einde van de 80-ger jaren (in 1887 volgens zijn autobiografie) stichtte hij met de Duitser Max STICHERT (Werdau 1853-Oostende 1897) een oester- en kreeftenkwekerij op de oosteroever van de achterhaven. De volgende tweetalige reclame verscheen daarvan in de lokale kranten :

Grands Parcs aux Huitres et Homards
Stichert, Stracké & Cie. Ostende.
Spécialités de huitres anglaises véritables natives
homards et langoustes

Nos parcs sont situés sur le parcours du chemin de fer vicinal de Blankenberghe, c'est-à-dire entre Ostende (Station) et le Tivoli. Il est permis aux étrangers de visiter les parcs.

Unsere Parcs liegen an der Trambahn nach Blankenberghe und zwar zwischen Ostende (Station) und Tivoli. Die Besichtigung derselben ist Fremden gerne gestattet.

(o.a. E.O. 2.1.1890)

De produkten moeten van goede kwaliteit geweest zijn want de exploitanten kregen op de expo van Bordeaux in 1895 een ereprijs (E.O. 27.10.1895). In 1896 legden zij een nieuw oesterpark aan ten noorden van de Mosselhoek. Na de dood van M. Stichert zette A. Stracké de exploitatie voort (cf. Oostends Oesterboek, p. 49, pl. 17, 20, 21, 22 en 23). De oesters kwamen vooral uit Whitstable (Kent) en vonden veel aftrek. In zijn autobiografie beweert A. Stracké dat de produktie, van aanvankelijk een half miljoen oesters per jaar, opgevoerd werd in 1914 tot ruim 3 en een half miljoen.

N.B. De Mosselhoek (=Canton des Pêcheurs) lag noordelijk van de huidige R. Yacht Club in de buurt van de (huidige) Esplanadestraat, dus tegenover de Cockerillkaai.

De Tivoli, gelegen aan de (oude) Brugse steenweg, tegenover de Mosselhoek, was een druk bezocht drankhuis met allerlei gemakkelikheden, o.m. roeien op de spuikom van de "écluse française". (cf. R. EECKHOUT, Zoeklicht op Bredene, p. 115-118 en de boeiende bijdrage "'t Sas zoals het was..." in het jaarboek 1982 van Ter Cuere Bredene).

(wordt voortgezet)

Germain BILLIET

...Net als vorige maand twee tekeningen van nu verdwenen
merkwaardige Oostendse gevels :

Merken we op dat het huis Nr 83 aan de overzijde (nu klooster Dochters der Liefde) in wezen een soortgelijk neoklassiek huis is, evenwel met een met baksteen bezette façade.

- een volks huisje "'t Schippershuis" genaamd, Kapucijnen-
straat Nr 42. Nu volledig in oude trant herbouwd en uitgebaat
als pub.

August VAN ISEGHEM

IN DIT NUMMER

- blz. 2 : N. HOSTYN : Oostende Anno 1815 - Alexander Cavalié Mercer (2e vervolg)
- blz. 6 : E. LIETARD : Oostendse numismatiek
- blz. 7 : Oostendse muziekmaatschappijen : Showband Willen is Kunnen - Oostende
- blz. 8 : N. HOSTYN : het erevaandel 1830 van de stad Oostende S. IPPEL : nog de "Stenen Bank"
- blz. 9 : J. GHEERAERT : er kwam een kapelaan uit Keulen... (2)
- blz. 10 : N. HOSTYN : vergeten Oostendse kunstschilders : van LXXX tot LXXXVII
- blz. 14 : O. VILAIN : Snak
- blz. 16 : A. LAUREYS : Protestantisme te Oostende
- blz. 21 : W. VERLONJE : Oostende in Brugse Jaarboeken
- blz. 25 : De zwarte nonnen te Oostende - een historiek (deel 8)
- blz. 26 : G. BILLIET : A. Stracké (9) - Succesvol hotellier en rovalist (1)

TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

